

บทที่ 5

สรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimentaal Reseach) แบบวัดสองกลุ่มวัดก่อนและหลังการทดลอง (Pre-Test Post-Test Control Group Design) เพื่อศึกษาผลของการสอนอย่างมีแบบแผนต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองของเด็กป่วยโรคหัวใจรูห์มาติก โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้คือ

1. เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับพฤติกรรมการดูแลตนเองของเด็กป่วยโรคหัวใจรูห์มาติก
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการดูแลตนเอง ของเด็กป่วยโรคหัวใจรูห์มาติก ระหว่างกลุ่มควบคุมและทดลอง ก่อนและหลังการสอนอย่างมีแบบแผน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นเด็กป่วยโรคหัวใจรูห์มาติกวัยเรียนและสูงกว่า อายุระหว่าง 7 - 17 ปี ที่ป่วยด้วยโรคหัวใจรูห์มาติก มารับการรักษาที่คลินิกเด็กโรคหัวใจ ของโรงพยาบาลศรีนครินทร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 56 คน กลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดจะถูกแบ่งเป็น 2 กลุ่มโดยระยะเวลาการเก็บข้อมูล โดยกลุ่มทดลองมีจำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุมมีจำนวน 26 คน โดยที่กลุ่มทดลองได้รับการสอนอย่างมีแบบแผนจากผู้วิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของเด็กป่วยโรคหัวใจรูห์มาติกและครอบครัว และข้อมูลพฤติกรรมการดูแลตนเองของเด็กป่วยโรคหัวใจรูห์มาติกของสุรีย์ (2535) ทั้งนี้ได้มีการเพิ่มเติมข้อความถามเกี่ยวกับการวัดชีพจรและหายใจเข้าไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ดังนี้

กลุ่มทดลองเก็บข้อมูลครั้งที่ 1 (Pre-test) เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินดีให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ หลังจากเก็บข้อมูล Pre-test แล้ว จึงเริ่มทำการสอน

อย่างมีแบบแผนเป็นกลุ่มย่อย ซึ่งประกอบด้วยบทนำ การใช้สื่อวีดิทัศน์ การซักถาม เอกสาร คู่มือการดูแลตนเองของเด็กโรคหัวใจรูห์มาติคที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นระยะเวลาประมาณ 30 นาที หลังจากนั้นจึงนำกลุ่มตัวอย่างมาเก็บข้อมูลครั้งที่ 2 (Post-test) เมื่อผู้ช่วยมารับ การตรวจรักษาตามปกติภายใน 1-2 เดือน

กลุ่มควบคุม เก็บข้อมูลครั้งที่ 1 (Pre-test) เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินดีให้ความร่วมมือ ในการวิจัย และนัดมาเก็บข้อมูลครั้งที่ 2 (Post-test) เมื่อผู้ช่วยมารับการตรวจรักษา ตามปกติภายใน 1-2 เดือน

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. แจกแจงความถี่และร้อยละของข้อมูลทั่วไป
2. หาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัย ของคะแนนพฤติกรรมกาดูแลตนเองของเด็กป่วยโรคหัวใจรูห์มาติค
3. ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมกาดูแลตนเองของเด็กป่วยโรคหัวใจรูห์มาติค ก่อนและหลังการทดลอง ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้ Paired t-test
4. ทดสอบความความแตกต่าง ของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมกาดูแลตนเองของเด็กป่วยโรคหัวใจรูห์มาติค ก่อนและหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ Unpaired t-test

ผลการวิจัย

1. เด็กป่วยโรคหัวใจรูห์มาติคกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนอย่างมีแบบแผน จะมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมกาดูแลตนเองหลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
2. เด็กป่วยโรคหัวใจรูห์มาติคกลุ่มควบคุม ที่ไม่ได้รับการสอนอย่างมีแบบแผน จะมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมกาดูแลตนเองหลังการทดลอง ไม่แตกต่างกับก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
3. ก่อนการทดลอง คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมกาดูแลตนเองของเด็กป่วยโรคหัวใจรูห์มาติค กลุ่มควบคุมสูงกว่ากลุ่มทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
4. หลังการทดลอง คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมกาดูแลตนเองของเด็กป่วยโรคหัวใจรูห์มาติค กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า กลุ่มเด็กป่วยโรคหัวใจรูห์มาติคที่ได้รับการสอนอย่างมีแบบแผน จะมีพฤติกรรมการดูแลตนเองดีขึ้น ในขณะที่เด็กป่วยในกลุ่มควบคุมไม่มีความแตกต่างของพฤติกรรมการดูแลตนเองก่อนและหลังการทดลอง ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. การใช้โปรแกรมการสอนอย่างมีแบบแผน สามารถที่จะช่วยให้ผู้ป่วยเด็กโรคหัวใจรูห์มาติคดูแลสุขภาพตนเอง โดยแสดงพฤติกรรมการดูแลตนเองได้อย่างถูกต้องเหมาะสม จากข้อค้นพบดังกล่าว สามารถนำไปจัดโปรแกรมการสอนอย่างมีแบบแผนให้กับผู้ป่วยเด็กโรคหัวใจรูห์มาติคอื่นๆ ได้

2. ควรมีการพัฒนาโปรแกรมการสอนของเด็กป่วยด้วยโรคหัวใจรูห์มาติคแต่ละวัย โดยคำนึงถึงการเจริญเติบโตและพัฒนาการ และความสนใจของเด็กแต่ละวัย และศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการดูแลตนเองของเด็กป่วยต่างวัยกัน

3. ในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มข้อมูลโดยใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล เป็นเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่งกลุ่ม โดยเก็บตัวอย่างกลุ่มทดลองแล้วเสร็จ จึงเก็บข้อมูลในกลุ่มควบคุมเพื่อป้องกันปัญหาที่เด็กป่วยทั้ง 2 กลุ่มรู้สึกว่าการบริการที่แตกต่าง ไม่เท่าเทียมกัน แต่กลับพบปัญหาคือกลุ่มทั้งสองมีความแตกต่างของข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับ อายุ เพศ ผลคือกลุ่มควบคุมมีอายุเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มทดลอง โดยเฉพาะปัจจัยด้าน อายุ และเพศมีความสัมพันธ์กับคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการดูแลตนเองของเด็กป่วยโรคหัวใจรูห์มาติค จึงควรมีการปรับวิธีการแบ่งกลุ่มควบคุมและทดลอง โดยเสนอให้มีการแบ่งกลุ่มโดยวิธีสุ่มที่เป็นระบบมากขึ้น ซึ่งอาจใช้วิธีแบ่งเก็บข้อมูลแต่ละกลุ่มในแต่ละอาทิตย์สลับกันไป จะสามารถป้องกันความรู้สึกว่าได้รับการที่แตกต่างระหว่างทั้ง 2 กลุ่มได้

4. เนื่องจากความจำกัดของจำนวนผู้ป่วยเด็กหัวใจรูห์มาติคครั้งนี้มีจำนวนเด็กป่วยไม่มากนัก แต่ก็เพียงพอในการทดสอบทางสถิติ ควรจะมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มากขึ้น และอาจเปรียบเทียบเด็กป่วยในสถาบันให้บริการต่างๆ

5. ควรมีการอบรมบุคลากรในทีมสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับการดูแลบริการในทีมสุขภาพ ให้สามารถนำแนวทางการใช้แผนการสอนอย่างมีแบบแผนไปใช้ในคลินิกที่รับผิดชอบ

6. การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยที่ผลการวิจัยสนับสนุนและสอดคล้องกับทฤษฎีการดูแลตนเองของโอเร็ม ที่ตระหนักถึงความสำคัญความสามารถในการดูแลตนเองของเด็กตามวัยและวุฒิภาวะ ผู้ให้การดูแลควรเข้าใจและสามารถช่วยดูแลได้สอดคล้องกับความต้องการและความสามารถในการดูแลตนเอง ของเด็กโรคหัวใจรูห์มาติควัยต่างๆ